

การวิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างไทยพุทธ-มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ¹

ร้อยตำรวจเอก อนุชา ทองสว่าง ²

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุฮัมหมัดอิลยาส หลญาปริง ³

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างไทยพุทธ - มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ชุมชนพุทธ - มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี อยู่ร่วมกันอย่างสันติ และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่าง ไทยพุทธ-มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้นำชุมชนประชาชน ที่อาศัยในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 7 หมู่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 14 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้แบบการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1. ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างไทยพุทธ-มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี คือ (1) ความไม่เข้าใจกันส่วนหนึ่งเกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐ (2.) ความขัดแย้งเกิดจากเรื่องส่วนตัว (3) มีการนำเอาเรื่องความแย้งทางศาสนาอิสลามเป็นใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกแยก (4) เกิดจากกลุ่มผลประโยชน์ที่ผิดกฎหมายในพื้นที่สร้างสถานการณ์ 2. ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนพุทธ - มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี อยู่ร่วมกันอย่างสันติ คือ (1.) สร้างความรู้ความเข้าใจและทำกิจกรรมร่วมกัน (2.) เคารพให้เกียรติต่อกันและการยอมรับความแตกต่าง (3) ใช้หลักธรรมาภิบาลในการดูแลทุกข์สุขของประชาชน ให้ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างเท่าเทียม ทัวถึง ไม่แบ่งแยก หรือเลือกปฏิบัติ (4)ยึดหลักตามพระบรมราโชวาทพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในการปกครองหรือการอยู่ร่วมกัน 3. แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างไทยพุทธ-มุสลิม (1) ส่งเสริมด้านอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ให้มีรายได้ในการเลี้ยงครอบครัว (2) ควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน (3) ให้มีการเรียนรู้ถึงหลักคำสอนของศาสนาพุทธ-มุสลิม ร่วมกันในชุมชน หรือให้สอดแทรกในระบบการศึกษาของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และ (4) เร่งแก้ไขปัญหายาเสพติด น้ำมันเถื่อน สินค้าหนีภาษี

¹ บทความเรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางปัตตานี” ซึ่งได้ผ่านการสอบเรียบร้อยแล้ว โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผศ.ดร.มุฮัมหมัดอิลยาส หลญาปริง

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่สามารถที่จะประเมินค่าความเสียหายได้ ผลที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน คือ ประชาชนในพื้นที่เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การดำเนินชีวิตประจำวันไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ เกิดความหวาดระแวงไม่ว่าจะเป็นต่อบุคคลต่างเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย หรือบุคคลต่างแนวความคิด เหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นนอกจากกระทบต่อประชาชนโดยตรงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แล้ว ยังส่งผลกระทบต่อประชาชนบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่สัญจรไปมาอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าในแต่ละปีจะมีประชาชนต่างพื้นที่ซึ่งเดินทางมายังพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้รับผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ตั้งแต่เป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ บาดเจ็บเล็กน้อย บาดเจ็บสาหัส กระทั่งมีการเสียชีวิตเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

การเกิดเหตุการณ์ก่อความไม่สงบเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมาอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านยาเสพติด วางงาน และ การศึกษา ปัญหาดังกล่าวได้ขยายความรุนแรงมายัง 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา จนสร้างความเสียหายเป็นจำนวนมาก ทั้งยังได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือวิธีการในการกระทำความผิดที่ซับซ้อน มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย จนยากแก่การสืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่ จากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาความแตกแยกในสังคมอื่นอีกจำนวนมาก

พื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่แห่งหนึ่งที่มีประชาชนทั้งไทยพุทธ – มุสลิม อาศัยอยู่อย่างหนาแน่นและยาวนาน มีการประกอบที่หลากหลายแต่หลังจากเกิดเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ ประชาชนได้รับผลกระทบคือทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในสังคมระหว่างไทยพุทธ – มุสลิม อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ซึ่งปัญหาความขัดแย้งระหว่างไทยพุทธ – มุสลิม ที่สำคัญคือปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับผู้นำในสังคม ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องของพื้นที่การประกอบอาชีพ จากปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาคือ ปัญหาความหวาดระแวง ปัญหาความรัก ความสามัคคี ในหมู่คณะ และปัญหาอื่น ๆ

จากกรณีเหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างไทยพุทธ – มุสลิม ในพื้นที่ของตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างไทยพุทธ – มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างไทยพุทธ-มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ชุมชนไทยพุทธ – มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี อยู่ร่วมกันอย่างสันติ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างไทยพุทธ-มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

การทบทวนวรรณกรรม

คิตทฤษฎีความขัดแย้ง

ความหมายของความขัดแย้ง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้คำนิยามไว้ว่า คำว่า “ขัดแย้ง” ประกอบด้วยคำสองคำ กล่าวคือ “ขัด” ซึ่งหมายถึง การไม่ทำตามฝืน ขืนไว้ และ “แย้ง” หมายถึง ไม่ตรงหรือลงรอยเดียวกัน

อรุณ รักรธรรม (2540, หน้า 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความขัดแย้ง หมายถึง ลักษณะของความไม่เห็นพ้องต้องกันระหว่างสมาชิกหรือกลุ่มในองค์การ เกิดจากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพวกเขา จะต้องมีส่วนร่วมในทรัพยากรที่จำกัดหรือในงานต่างๆ ความแตกต่างกันในสถานภาพ เป้าหมาย ค่านิยม การรับรู้ ทศนคติ ความเชื่อ ต่างก็จะแสดงทัศนะของพวกเขาให้เด่นกว่าคนอื่น หรือความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนอง

แนวคิดที่เกี่ยวกับความขัดแย้งด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

หัวใจสำคัญของแนวคิดกลุ่มนี้คือ การขัดแย้งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ที่มีอยู่อย่างแพร่หลายทั่วไป จึงไม่ควรมองพฤติกรรมขัดแย้งว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี หรือเป็นปรากฏการณ์ที่ผิดปกติ ทฤษฎีความขัดแย้งทางสังคมจึงมีแนวความคิดว่าสังคมนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งแยก (division) อันเกิดจากความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม นักทฤษฎีความขัดแย้งด้านสังคมวิทยา คือ Sills (1968, p. 142) อธิบายว่าความขัดแย้งก่อให้เกิดผลทั้งด้านลบและด้านบวก ความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ถือเป็นสภาวะหนึ่งของมนุษย์ ความขัดแย้งสามารถแก้ปัญหาความแตกแยกและทำให้เกิดความสามัคคีภายในกลุ่มได้เพราะ ในกลุ่มหนึ่งๆ ย่อมมีทั้งความเป็นมิตรและความเป็นศัตรูอยู่ด้วยกัน ดังนั้นความขัดแย้งจึงเป็นตัวสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

(GotoKnow สืบค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2561, จาก www.gotoknow.org)

แนวคิดเรื่องพหุนิยม

พหุนิยม หรือ Pluralism คือ แนวคิดที่เน้นแนวทางเรื่องความหลากหลายของกลุ่มคน สังคมและวัฒนธรรม เช่น ความหลากหลายทางสังคมของชนชั้น อาชีพ ความคิด อุดมคติ วิถีชีวิต ให้ความสำคัญแก่ความแตกต่างและบทบาทที่ถูกหลงลืมหรือละเลยในสังคมมาแต่เดิม

การปกครองแบบพหุนิยม หรือ Pluralism คือแนวคิดในการจัดสรรอำนาจให้กับกลุ่มหรือองค์กรย่อยหลายกลุ่ม

(มูลนิธิเล็กประไพ วิริยะพันธุ์ สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2561, จาก <http://lek-prapai.org/home/view.php?id=443>)

พหุนิยมทางศาสนาและการตีความที่แตกต่างกันของศาสนา

1. พหุนิยมหมายถึง ความมากมายในหลายชนิด ทั้งในทางปรัชญาของศาสนา, ปรัชญาจริยธรรม, กฎหมาย และการเมือง ซึ่งทั้งหมดมีการใช้งานที่แตกต่างกัน ซึ่งการรับรู้ทั้งหมดเหล่านี้ อย่างเป็นทางการในนามของการรู้จักในความหลากหลาย ในทางตรงกันข้ามกับความเป็นหนึ่งเดียว หรือความจำกัดในความเป็นหนึ่งเดียว

พหุนิยมทางศาสนา หมายถึง การไม่ผูกขาดความถูกต้องไว้ในศาสนาใดศาสนาหนึ่งเฉพาะพิเศษ การได้รับผลประโยชน์ของทุกศาสนาจากความจริงและการช่วยเหลือให้รอด

2. พหุนิยม อาจได้รับการพิจารณาในหมู่ศาสนาต่างๆ หรือระหว่างนิกายต่างๆ ในศาสนา ที่มีอยู่ก็ได้

3. ในความคิดของเราชาวมุสลิมทั้งหลาย พหุนิยมถูกปฏิเสธก็เนื่องจากเหตุผลที่ว่าในศาสนาอิสลามมีเหตุผลที่ชัดเจนเกี่ยวกับสาเหตุความถูกต้องของศาสนาอิสลาม ในลักษณะที่ว่าในศาสนาอื่น ๆ ไม่มีเหตุผลที่ถูกต้องพอเหมือนกับศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ คัมภีร์แห่งฟากฟ้า (อัลกุรอาน) ยังไม่มีการบิดเบือนหรือสังคายนาใดๆ ทั้งสิ้น และความสมบูรณ์ของศาสนาอิสลามก็เท่ากับว่าได้ยกเลิกคำสอนของศาสนาอื่นไปโดยปริยาย

4. การตีความที่แตกต่างกันของศาสนา ซึ่งหนึ่งในหลักการพื้นฐานของสิ่งนั้นคือ อรรถปริวรรตศาสตร์ และอีกประการหนึ่งคือการรู้จักต่างๆ ในศาสนาและการวิจัย ซึ่งผู้ที่เชื่อถือเขาต่างเชื่อว่าผลทั้งหมดของการเริ่มต้น และก่อนการรู้ของนักอรรถาธิบายขณะที่มีความเข้าใจเนื้อหา การตีความหลากหลายของศาสนา มีมุมมองที่แตกต่างกัน

(เควสท์ อิสลาม ค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2561 จาก <http://www.islamquest.net/th/archive/question/fa1738>)

เรณูมาศ รอดเนียม (2556) ศึกษาความกลมกลืนทางวัฒนธรรมในชุมชนสองศาสนา : กรณีศึกษาชุมชนตะโหนด อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่าลักษณะความกลมกลืนทางวัฒนธรรมในชุมชนสองศาสนาคือการอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขในสังคม การช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างสองศาสนา การทำบุญร่วมกัน การไปมาหาสู่กัน ความเข้าใจและการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

บุญเอื้อ บุญฤทธิ์ (2556) ศึกษาการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ ผลการศึกษาพบว่า ประเภทแรกที่ใช้แก้ปัญหาคือเน้นที่การใช้ไม้อ่อนมากกว่าใช้ไม้แข็ง ประเภทที่สองเจ้าหน้าที่รัฐต้องพัฒนาระบบการข่าวกรองอย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่ 3 การประชาสัมพันธ์ ต่อกลุ่มเป้าหมาย ต้องยึดแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ (Documentary research) มีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ ที่เกี่ยวข้อง

2. การวิจัยสนาม (Field research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview)

โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 14 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประชาชน และสมาชิกสภาท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสัมภาษณ์ สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า 1. ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างไทยพุทธ-มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี คือ (1) ความไม่เข้าใจกันส่วนหนึ่งเกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐ (2) ความขัดแย้งเกิดจากเรื่องส่วนตัว (3) มีการนำเอาเรื่องความแย้งทางศาสนาอิสลามเป็นใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกแยก (4) ส่วนหนึ่งเกิดจากกลุ่มผลประโยชน์ที่ผิดกฎหมายในพื้นที่สร้างสถานการณ์ 2. ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนพุทธ – มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี อยู่ร่วมกันอย่างสันติ คือ (1.) สร้างความรู้ความเข้าใจและทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างชุมชนพุทธ-มุสลิม (2) เคารพให้เกียรติต่อกันและการยอมรับความแตกต่าง (3) ใช้หลักธรรมาภิบาลในการดูแลทุกข์สุขของประชาชนพุทธ-มุสลิม ให้ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างเท่าเทียม ทั้งถึง ไม่แบ่งแยก หรือเลือกปฏิบัติ (4) ยึดหลักตามพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในการปกครองหรือการอยู่ร่วมกัน 3. แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างไทยพุทธ-มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี คือ (1) ส่งเสริมด้านอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ให้มีรายได้ในการเลี้ยงครอบครัว (2) ควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างไทยพุทธ-มุสลิมในพื้นที่มาก (3) ให้มีการเรียนรู้ถึงหลักคำสอนของศาสนาพุทธ-มุสลิม ร่วมกันในชุมชน หรือให้สอดแทรกในระบบการศึกษาของหลักสูตรกระทรวง ศึกษาธิการ และ (4) เร่งแก้ไขปัญหาเสาเสตด น้ำมันเถื่อน สินค้าหนีภาษี

อภิปรายผล

1. ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างไทยพุทธ-มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สาเหตุเกิดจากข่าวสารของทางราชการเกิดความผิดพลาด จึงนำไปสู่การจับกุมผู้บริสุทธิ์ใจ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของ บุญเอื้อ บุญฤทธิ์ (2556) ศึกษาการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ ผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกหน่วยงานจะต้องพัฒนาระบบการข่าว

2. ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนพุทธ – มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี อยู่ร่วมกันอย่างสันติ คือมีการสร้างความรู้ความเข้าใจและทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างชุมชนพุทธ-มุสลิม เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน การสร้างเวทีชุมชนระหว่างพุทธ – มุสลิม ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของ เรณูมาศ รอดเนียม (2556) ศึกษาความกลมกลืนทางวัฒนธรรมในชุมชนสองศาสนา : กรณีศึกษาชุมชนตะโหนด อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่าควรสร้างความรู้และความเข้าใจซึ่งกันและกัน ควรจัดกิจกรรมร่วมกัน

3. แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างไทยพุทธ – มุสลิม ในพื้นที่ตำบลท่าเรือ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี คือควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างไทยพุทธ-มุสลิมในพื้นที่

มากขึ้น เพื่อเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ เช่น การแข่งขันกีฬา ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของ เรณูมาศ รอดเนียม (2556) ศึกษาความกลมกลืนทางวัฒนธรรมในชุมชนสองศาสนา : กรณีศึกษาชุมชนตะโหนด อำเภอบึงสามพัน จังหวัดพิจิตร ผลการศึกษาพบว่า การทำกิจกรรมร่วมกัน ได้โดยไม่ขัดกับหลักปฏิบัติทางศาสนา และการรับเอาวัฒนธรรมของอีกฝ่ายมาประยุกต์ใช้โดยไม่ขัดกับหลักปฏิบัติทางศาสนา และมีการทำบุญร่วมกันคือ “ประเพณีงานบุญสองศาสนา”

ข้อเสนอแนะ

1. การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างไทยพุทธ-มุสลิม จะต้องแก้ที่ต้นตอของปัญหา เพราะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างไทยพุทธ – มุสลิม ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มิได้เกิดความขัดแย้งเพราะข้อปฏิบัติทางศาสนาที่แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วเกิดมาจากปัญหาเรื่องผลประโยชน์ที่ผิดกฎหมายในพื้นที่ลักลอบสร้างสถานการณ แล้วบิดเบือนว่าคนไทยพุทธหรือมุสลิมเป็นผู้กระทำเพื่อก่อให้เกิดความแตกแยก จนทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าใจผิด ตนเองจะได้กระทำความผิดได้ง่ายขึ้น

2. หน่วยงานของทางราชการจะต้องพัฒนา ปรับปรุงระบบการข่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากที่ผ่านมา มีการจับกุมตัวผู้บริสุทธิ์เป็นจำนวนมาก ซึ่งการปฏิบัติลักษณะนี้นอกจากจะไม่ได้ตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษแล้ว ยังเป็นการสร้างความโกรธแค้นให้แก่ผู้ถูกจับกุม และญาติอีกด้วย

3.. ผู้นำศาสนาทั้งสองศาสนาควรจะต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันอย่างจริงจัง อย่างปล่อยให้เป็นที่ของฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือทหาร แต่เพียงฝ่ายเดียว เพราะว่าจะไม่เป็นศาสนาพุทธหรือศาสนาอิสลามก็ตามประชาชนต่างมีความเชื่อและศรัทธาในคำสั่งสอน ทั้งคำสั่งสอนของแต่ละศาสนาก็สอนให้ทุกคน มีความรัก ความสามัคคี ไม่ทำร้ายต่อกัน ซึ่งหากผู้นำศาสนาให้ความสำคัญก็จะแก้ไขปัญหาได้ระดับหนึ่ง

บรรณานุกรม

- บุญเอื้อ บุญฤทธิ์. (2556). *ศึกษาการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กับอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ*. ปรังญา ดุษฎีบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- เรณูมาศ รอดเนียม. (2556). *ศึกษาความกลมกลืนทางวัฒนธรรมในชุมชนสองศาสนา : กรณีศึกษาชุมชนตะโหนด อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง*. การค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เควสท์ อิสลาม ค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2561, จาก <http://www.islamquest.net/th/archive/question/fa1738>)
- มูลนิธิเล็กประไพ วิริยะพันธุ์ GotoKnow ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2561, จาก www.gotoknow.org